

Soms is het leven rechtvaardig. Foutloos spellen, bijvoorbeeld, is net zo lastig voor je leerkracht als voor jou. En voor jullie beiden is het net zo opletten als voor mij. Toch moeten we samen regels en uitzonderingen bestuderen én gaan we een en ander oefenen. Dit lijkt natuurlijk niet zo boeiend.

Hoor ik hier en daar al gemor en gegrom?

Maar!

Dat prettig oefenen met saaie leerstof mogelijk is, bewezen de vorige deeltjes die in deze reeks werkboekjes verschenen. En dát is uiteraard de reden waarom ook deze werkboekjes tot stand gekomen zijn. Correct spellen is nu eenmaal heel belangrijk, maar het vergt de nodige aandacht én natuurlijk oefening. En zoals je weet, baart oefening kunst.

Oefenen met de spellingregels, ja, maar hoe?

Welnu, bij elke spellingmoeilijkheid gaan we je eerst inlichten hoe een aantal regels in elkaar zit. Lees en bestudeer die regels grondig en/of neem ze door met je leerkracht. Daarna begint het prettige werk: oefenen, want alle oefeningen zijn moppen, doordenkertjes, raadsels, gedichten enzovoort.

Wanneer er [g]een (of meer) letter(s) in te vullen is/zijn, werd daarvoor plaats gereserveerd. Soms is er echter een plaats gereserveerd, maar moet je géén letter(s) invullen. Laat je dus niet misleiden!

Kom, we gaan snel aan de lach!!

De tussenletter 'e(n)' in

A. Samenstellingen

De tussenklank [ə] (doffe e) in samenstellingen schrijf je met de tussenletters -en als het eerste deel van de samenstelling een zelfstandig naamwoord is dat uitsluitend een meervoud heeft op -en.

bessensap, ziekenhuis, krantenartikel, nomadenstam

Natuurlijk zijn er op deze eenvoudige regel ook **uitzonderingen**:

We schrijven **géén tussenletter -n-** als...

1. het eerste deel naar een persoon of zaak verwijst die enig is in zijn soort
hellevuur, maneschijn
2. het eerste deel een versterkende of waardebepalende betekenis heeft en de samenstelling zelf een bijvoeglijk naamwoord is
apetrots, reuzeleuk
3. het eerste deel een lichaamsdeel is en het geheel een 'versteende samenstelling'
kinnebak, ruggespraak
4. één van de delen niet (meer) herkenbaar is als afzonderlijk woord in de oorspronkelijke betekenis
bolleboos, papegaai

Als het eerste deel van de samenstelling géén zelfstandig naamwoord is dat uitsluitend een meervoud op -en heeft, schrijven we uiteraard géén -n!

We schrijven dus *nooit* een tussen -n...

1. als het eerste deel een zelfstandig naamwoord is dat geen meervoud heeft
snottebel, rijstepap
2. als het eerste deel een zelfstandig naamwoord is dat enkel een meervoud heeft op -s
etalagepop, conciërgewoning

3. als het eerste deel een zelfstandig naamwoord is dat een meervoud heeft op -s en op -en

gedaanteverwisseling (want: gedaantes én gedaanten)

waardemeter (want: waardes én waarden)

4. als het eerste deel een bijvoeglijk naamwoord is

jongeman, blindedarm

5. als het eerste deel de stam is van een werkwoord

knarsetanden, huilebalk

B. Afleidingen

Afleidingen worden gevormd met ten minste één voorvoegsel of ten minste één achtervoegsel (d.w.z. met deeltjes van een woord die je niet apart in een zin kunt gebruiken, maar die je wel aan 'grondwoorden' kunt toevoegen).

1. Als voor de achtervoegsels **-tje**, **-lijk**, **-ling** en **-loos** een tussenklank *e* te horen is, schrijven we géén -n.

biggetje, vreselijk, boeteling, hopeloos

2. Bij afleidingen die eindigen op **-erig** en **-erik** komt er géén -n bij.

slijmerig, dommerik

3. In afleidingen met **-schap**, **-dom** en **-heid** gedraagt de tussenklank zich als bij een samenstelling.

Gewoonlijk staat er daarom *-en*.

dronkenschap, heldendom, eigenheid

4. De achtervoegsels **-heid**, **-schap**, **-dom** en **-achtig** behandelen we volgens de regels die gelden voor de samenstellingen (indien een toonloze *e* gehoord wordt).

lenteachtig, maar: *hondenachtig*

1.

In de gevangenis zitten twee leuge ____ achtige mannen.

Barry heeft een horloge gestolen maar houdt reuze ____ leuk vol dat hij 't niet deed terwijl het zonne ____ klaar is dat hij wél de dader was.

Petrick, een echte fliere ____ fluitier, heeft een koe gestolen. Ook hij beweert dat een ander de dader was terwijl men hém toch op heterdaad betrapt!

Op een bepaald moment vraagt Petrick: 'Horloge ____ maker, hoe laat is 't?'

Daarop antwoordt Barry: 'Hoog tijd om je koe te melken!'

2.

Conny Konijne ____ keutel is een weetgierige boere ____ dochter. De vragen die ze stelt zijn grote ____ deels overbodig doordat ze steevast de vraag stelt voordat ze erover nagedacht heeft.

Op een bepaalde dag is haar vader het beu. En wanneer Conny weer een vraag stelt, overweegt hij eerst niet te antwoorden, maar snel bedenkt hij zich.

'Papa, weet jij waar Grieke ____ land ergens ligt?'

'Tja, daar vraag je me wat. Feite ____ lijk weet ik dat niet precies, maar volgens mij ligt het gewoon op de grond!'